ספר הקנה — דיני פסח ובדיקת חמץ

דיני פסח ובדיקת חמץ.

וגם אמר ביום ראשון של פסח שבת היא שנאמר וביום הראשון מקרא קדש כי במקום שהמלכה כלולה ברחמים אין לעשות מלאכה הרומזת הדין, בזעת אפיך תאכל לחם רק מעשה אכילה שרי כי כן הפעולות בכנ"י באתי לגני אחותי כלה אכלתי יערי, ולא הותר האכילה רק בראשון של פסח ובשביעי ובחג השבועות ובר"ה ובראשון של סוכות ובחג העצרת שעליהם אמר אך אשר יאכל לכל נפש וכו', והנה בזמנים הללו העושה מלאכה בהן עובר על עשה ועל לא תעשה בפסח ביום הראשון מקרא קודש וביום השביעי מקרא קדש, בשבועות מקרא קדש, בר"ה בחדש השביעי בא' לחדש מקרא קודש, בסוכות ביום הא' מקרא קודש ובחג עצרת ביום הח' מקרא קודש ועניינם וסודותם במצות לא תעשה:

וגם אמר מצות עשה להשבית השאור בי"ד בניסן הוא שנאמר אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם, והתנא בקי בסדרי התורה כי התנא בשמים היה וידע צורך הענין כמה וכמה התחיל במשנתו ואמר אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר ומקשה ומתרץ ונושא ונותן ונאמר כי התנא קרא ליל י"ד אור, אל"ר ומאחר שהתנא ירד ממתיבתא דרקיע איך לא ידע דקב"ה היום קורא אור ולא הלילה, הוא שנאמר וירא אלהים את האור כי טוב ויקרא אלהים לאור יום ולמה יכחישו התורה בסברות כוזבות ודברים בטלים לומר האמת שקר.

אל"ב כתיב החודש הזה לכם באיזה יום היה ע"כ ביום ה' שהה' רומזת בנצח הוא מטה אהרן איש חסד וכבש שר מצרים ויצאו ישראל מארצו והמתינו עשרה לעבור במצרים על כל המדות שפעלו עשר מכות, ולקחו הפסח בעשירי כבעשור של יוה"כ ונאחזו מהבינה אם הבנים ועשו בו ביקור ה' ימים עד שיהיו בנצח הנקרא ה' לשמות הימים, ואז יצאו ממצרים יום ד' הרומז בפחד כי הוא נקרא ד' לשמות ימי השבוע וערב הד' היא כנ"י ואם לא יתחילו לעורר בהוצאת הדין מליל ד' ומיום ד' א"כ נשארו ישראל במצרים, ובהסתלק החיצון מן הבית היא כנ"י א"כ היה התחלת האור הנר לרדת להאיר נר אלהים נשמת אדם ומעז אמר התנא אור ולא אמר ליל כי ידע ענייננו, גם הוצרך להביא ל' בין אור שהיא כ"י ובין ארבעה עשר שהוא הפחד לעכב שלא לרדת דין ושלא להתערב מדה"ד הקשה עם הרפה, וידעת בני שהל' רומז בת"ת המשים שלום בבית והתורה אינה ניתלית כי אם בסברות אלהיות ודע בני או"ר ר"ז עליון וז"ר להבינו, ראית איך כסה התנא הסוד גילה הטעם לפייס השוטים ואמר למה יבדוק בלילה בעבור שאור הנר יפה לבדיקה ובני אדם מצויין בבתיהם ולדבריו יספיק באור הנר יפה לבדיקה, אלא התנא הוכרח לשתי הטעמים וה"ק בלילה כל הדינין הבאים בדין הרפה ומהאור שהוא ת"ת אור החכמה שהוא נר הבינה יפה לבער מן הבית כל החמץ המצוי שם ולבטלו ולגרשו מבית ה' כי אין הביטול מספיק עד יבדקנו ויוציאנו מהבית, ומפני זה

אפילו עוסק בתורה פוסק ובודק כי אין לך לימוד כבדיקת חמץ שאתה מחבר תורה שבכתב עם תורה שבע"פ, ואחר הבדיקה מבטל ומפקיר ואפ"ה צריך להוציאו כי מפקירו ומוציאו מרשות ישראל כדי שיזכו בו גוים למטה ושריהם למעלה אך היציאה מהבית לעולם צריך, והאומר לבטל ביום לא ירד בעומק היום שביום מבוטל ועומד מכח היום הוא ת"ת אלא בלילה צריך ביטול בוודאי ותו לא, מ"מ יחקור וידרוש חקירה אחר חקירה כ"מ שיש לחוש שיש שם חמץ לבדוק ולהוציאו ואל יתרשל להניח דין בביתו חוץ ממקום שיש סכנה מזכירין עוונותיו ושמא לא ימצא זכאי ולשם די בביטול בעלמא, וחיוב הביעור בכזית וזמן חיוב הביעור בשלשים יום קודם הפסח שמשלשים לשלשים המדה מתחדשת, ולא ראית את ר' יהודא לא למד מימיו אלא דין שריפה זנתה תמר הוציאה לשרוף חמץ קודם ביעורו שריפה, והאמת אתו דתמר בת כהן איש החסד והכניסה הטומאה מחזירין הדין והטומאה במקום אשר יצא משם אש של סמאל פסח כולו רומז בחסד מחזירין החמץ באש.

ומשום כך הציפרניים דברים חיצונים אין משליכן אלא אדם השורפן חסיד כי שם מקומן והם צריכין קבורה שנחתכו ומתו והדין הצדק לקבור המת שלא יראה וע"כ קוברן צדיק, והמחזירם למקומן עושה לפנים משורת הדין ומקומם הוא האש, ואין צריך להפקיר החמץ ביד ולא בפה רק לשים בלבו שאין לו חלק ממנו והוא הפקר לכל מ"מ טוב לאמרו גם בפה שהדיבור פועל, מאי מברך בא"י אמ"ה אקב"ו על ביעור חמץ כי הת"ת צוונו שהוא הכתר משם צווי הביעור ותזהרו: